

श्रीपुत्र रावधनपतिगिह बहादुरस्यागममङ्गलं पोटगो भागः

जम्बूद्वीपप्रज्ञप्तिनामधेयं

पञ्चमोपाङ्गम् प्रारभ्यते

भारतवर्षा

जैनप्रभाकर यन्त्रालये

ओम्पुसः सिद्धं ॥ श्रीश्रुतेऽनेनमः श्रीश्रीरविप्रगुणकृत्योन्ममः अपति जिगः सिद्धांशः निद्रायेनेन्द्रनन्दनोपिजयी। अनुपुनतसागयथाः सुरेन्द्रमनसेयमा
 नामः १ गुणानुयोगिद्विद्वान् प्रणिदः अष्टे सन्निगगञ्जान्। प्रथमकाव्यनिकयान् गरीन् श्रीगञ्जलिमुमान् दयत्तातयुनिगयजराजिजिनागमरद्वय
 रमनिवहः। संगयताप मयोदति अयति य मत्योऽथ सलवगिरिः ३ श्रीमदुरां यिजयदानमष्टद्विधानोः मिद्राग्नधातधरणात्समयाप्रदीप्तिः। यो दुःपमं रज
 तिजात मयान्तपारं प्राणागय दूरतनुमिगतं तमिस्त्रम् ४ दीपः गरुडमय स्य परामपेयं मोदीपयन् विगदवन् ग्ययद्वं स्यभाभिः। गीरि मुंमेरिष्ठ निदर्गिन
 पुंभूरिः श्रीमृरिहीरविजयो विजयराययोऽन्नुयत्सभावाद्यशमोपि ममयागीरणा भवेत्। ते श्रीमृकनपन्नाख्या जीवान् यंचकोसमाः ६ अमृद्वीपदिप्रगते
 हंष्टगानानुसारतः। प्रमेपरवमञ्जुया माया युनि विंधीयते ॥ ७ ॥ इह ताव द्विकदभयाटयोपयंटनमपतितगारीराद्यनेकदुःगादितां देही अक्रान्त
 निजंरायोगतः मन्त्रान्तकमंलापत्र स्तत्रिहामया सकलकमंलपत्राणं परमपद गाकाहृजनि, तस्य परमपुनपायंयेन मम्यन् ज्ञानादिरव्यययोग्यरपरमपु
 नदकारोवांजनीयम् मये प्रगाधनताजनीपज्ञानजन्मः, तस्यामोपरेभगूणकं, ज्ञानम परमः केवलाभोकायलीकितनोकासीकनिःकारणपरोपकारिकमृदुरय
 नभूपमानतीयंकृतामाऽकमं पुरुषण्य, तदुपदेनम गणधरस्यविरादिभि रद्वीपाद्वादिगागेषु प्रपन्वितः, तत्राद्वा निद्रादग, उपाद्वाल्परिअक्षिकेदेशप्रपञ्च
 क्त्वादि प्रायः प्रत्यङ्ग मेकेकभाया सायमभेय तत्राद्वा नि नितीतानि नेवा मुपाद्वा नि कमेतामूनि, आवागद्गुब्बो पपातिकं १ मृत्रकृद्वृत्त्य
 राजप्रतीयं २ स्वापाद्गुब्ब ओवाधितमः ३ ममयापाद्गुब्बप्रसारना ४ भगवत्तः मूः प्रप्रतिः ५ ज्ञाताथमेकपाद्गुब्ब अमृद्वीपप्रप्रतिः ६ उपासकदगाद्गुब्ब
 पन्तप्रप्रतिः ७ ज्ञानद्वीपादीनां दृष्टिदायंलागां पञ्चामागप्यद्वागां निरयायजिका अनुगकः पततकतिपकादिपञ्चवर्गाः पञ्चोपाद्वा नि, तयाहि, अ
 भतद्वीपाद्गुब्ब कतिपका ८ अनुश्रीपपातिकदगाद्गुब्ब कल्पयनंनिका ९ प्रज्ञाकरस्य पृथ्विता १० विषाकृतस्य पुष्पचुनिका ११ दृष्टिदाद्वय दृष्टि
 दगा १२ युनि। अत्रनोपाद्गुब्बने मासापायादी कश्चिद्वीपायानि अद्वागां य मध्ये तुंजाद्येअङ्गे श्रीगीर्णादुपाययिंशते स्तः, जेपाणि नयाद्वा नि
 श्रीअभयदेवमूरिपादे विंशतानि सन्ति, दृष्टिदाद्वान् श्रीयीरनिर्वाणात् यमंनस्यैरं वटिअ इति, न तद्विद्वरजप्रयोजनम् उपाद्वागां य मध्ये प्रथम मु
 पाद्वां श्रीअभयदेवमूर्तिभि विंशतं, राज्ञोश्रीयादीमिषट् श्रीगजपतिपादे विंशतानि, पञ्चोपाद्वागिका य श्रीचन्द्रमूर्तिभि विंशता, तत्र प्र

[illegible]

रीरभ्यशरीरनिरिक्तीद्रव्यनमरकारो निरुवादीनां तेषामिष्यादृष्टित्वेना प्रधानत्वात्, सम्यग् दृष्टेरप्यनुपयुक्तयात्मनमकुर्वन्तो द्रव्यनमरकारः राजा
देन्द्रयायेवानमरकरणं तस्येयथा भयादिनाद्रव्यकारदेनैसकरखं यत्पथतत्पुरुषाकाशस्य धनुरादेर्नवीमायोवा द्रव्यनमरकारः भायनमरकारोपि स्वागमतो
नोऽस्वागमत्तत्र, तत्रागमत्तत्कदयेष्टातोपयुक्तो यदात्मनसोपयुक्तो खचनेन नमोर्हद्वाः इति द्रुयाकः कायेनतुसंकोचितकरचरजोमरकारं करोति तदानीं
स्वागमनोभायनमरकारः, अनेनवात्रापिकारः अथ अर्हन्जिनः सोपिनामादिभेदै यत्तुहां तेषां नामादयोभेदाः । नामजिज्ञा जिज्ञानानां ठयजिज्ञा पुण
जिज्ञेदपद्विमातुं दृष्टजिज्ञा जिज्ञाजीवा भावजिज्ञा खचनरत्वा । अत्रयागाद्यया अयगलब्धाः । अत्रवकारात्तरेणापि निर्लेपः संभवतिपरं स विलारभयाको
पद्वरंते । एवमप्येवपि नूत्रालापकेषुत्वधिपा यथा संभवंनिर्लेपः कायंइति उक्तः नूत्रालापकनिष्पन्ननिर्लेपः ॥ पदार्थः पुनरेवं ॥ नमइति निष्पातिकपदं
द्रव्य भावसंकोचायं, आइव-नेवाइयं पदं दृष्टभावंसंकोचयणपयत्यो । नमरकरचरजलसलसुप्रविधायलरूपो नमरकारोभनत्वित्यर्थः । केन्य इत्याह-अर्हद्वाः
अनरवरविनिर्मितागोकाटमहावातिहयंरुपां पूजा गर्हतीत्यर्हेत कोज्या, इहव-चतुष्यंयैवक्षी प्राकृतयैली यथात्, अत्रद्रव्यसंभोषमंकरगिरः पादादि
संकोचः भावसंकोचानंतु विगुहस्य नमसो ऽर्हद्वादियुक्तेषु निवेष्टाः, तत्रचभङ्गचतुर्कंद्रव्यसंकोचो नमावसंकोचो यथापालकादीनां १ भावसंकोचो न द्रव्य
संकोचोयथाऽनुनरनुरादीनां २ द्रव्यसंकोचो भावसंकोचश्च यथाश्रावस्य ३ न द्रव्यसंकोचो नमावसंकोच इति भङ्गः शून्यः ४ इहव-तृतीय भङ्गस्योपयो
नः भावसंकोच प्रधानद्रव्य संकोचकपत्वात्प्रलुप्तनमरकारात्, अनेनच सद्गतांतरस्य फलस्यभिवारित्वेनावैकान्तिकत्वात्तदपहापतदन्यत्वरूपतपाययंपभा
वेनाऽभिलवितायंसाधनमनर्थत्वादप्यकोवादेयं धरनेष्ठिनरकरलक्षणं भावमङ्गलनुयातं स्वयपित्तमःप्रभृतिष्वन्यभायमङ्गलेषुपदास्यापादानं तत् प्रान्ता
दयार्थैव ध्ययद्दरवाप्रत्वमिति आपनायं, अत्रच यदुवचनं ध्यास्ययं तेन सःशनिर्लेपगतजिभपरिग्रहः । अथपदविग्रहः । सचसमलपदेसति सभायतो
त्यत्रांनः । अथ चापना प्रत्यवस्थाते ॥ अन्यर्हतां परममङ्गलयेनमरकाराभिधानतोव्यादीतदुयादानमुचितमिति, नरये स्थापनंनभूताप्रवृत्तः परे
पागननस्तयनादिनेयाभीष्टकनदाभवकीति आपनायाहंद्वापि नमरकारस्यादावुपस्थाच इति, किंच अरिहनाद्वनित्यत्रभात्तयेनैकवचनेनापि मजोर्ह
तांगुह्येनिद्वे यदुवचनेन नामस्थापना दृश्यभावाहंतां चतुर्णांमपि तुल्यकतया नमरकारंत्वस्वस्थापितत्वादेका ततः स्वमतप्राधान्यादितया पर

तत्र तु गदादि रचितं दृश्यमुच्यते इति । ननु पद्योक्त्यभावं निर्विकारं दृश्यं, सर्वजनकालभाविभाजनलामास्ययाधिभावितोभावाभावेकहेतुये
 रणं किमिति न भवतीति, उच्यते-अविरत्यस्य भावश्चिद्व्यतिरेक्यते तेनैकस्य भावस्याप्यितस्य कर्मणो याविर्भावितोभावाभावाप्रवृत्तिः स्यादिति दृश्येदेकस्य भा-
 वः कथं विकलादिपद्योपाकां कथयन्तेः भावश्चिद्व्यतिरेक्यते । ननु पद्ये पञ्चकणविकलादियदुक्तपत्त्यात् पूज्यस्यापरित्यागेभ्यो तस्य दृष्ट्याधिष्ठामाद-
 रयता इत्यप्यविकलितं न भवति, उच्यते-येषां तस्य पञ्चकणविकलादियदुक्तपत्त्यात् पूज्यस्यापरित्यागेभ्यो तस्य दृष्ट्याधिष्ठामाद-
 कादिति दृश्यमेव प्रधानमिति । एवं गृह्यमेव नैव दृश्यस्यापि ते भावनयः साह ॥ भावेन्यः पर्यायापरभावाभ्योऽर्थोत्तरभूतं किमपि दृश्यं नास्ति किन्तु भाव-
 व पदिरदृश्यते अत्रुच्यते यत्किमपि दृश्यं न भवति, यतः प्रतिपक्षं भवमेवामुच्यते किमुक्तं भवति भावयैकस्यापतिः परपत्तुवियमिः । नवभावापत्तिविय-
 मी देत्वपेते पद्यहेतुः सद्यदप्यनित्यत्वात्, न हि भावो पटादिरप्यप्यनित्यत्वात् न भवति भावयैकस्यापतिः परपत्तुवियमिः । नवभावापत्तिविय-
 मभवति, नवभूतस्य रक्षादिकारणकाले पटादिकार्यमस्ति अविद्यमानस्य पद्योपाकां कथयन्तेः भावश्चिद्व्यतिरेक्यते तेनैकस्य भावस्याप्यितस्य कर्मणो याविर्भावितोभावाभावा-
 दादिति तर्हि किमपि दृश्यं न भवति, यतः रक्षतस्य विद्यमानत्वात्, अथोपपत्तिः सन्पटादिः पद्यत् गृह्यस्यापरित्यागेभ्यो तस्य दृष्ट्याधिष्ठामाद-
 गृह्यपयोलीचनं पदिहिरण्यस्य कथमपि निव्यक्तोपपटादिः किंतु पद्यस्य पद्यत् गृह्यस्यापरित्यागेभ्यो तस्य दृष्ट्याधिष्ठामाद-
 एव पटादयो विनाशमाविशतो दृश्यते न हि किमपि दृश्यं न भवति भावयैकस्यापतिः परपत्तुवियमिः । नवभावापत्तिविय-
 रक्षयालादय रत सुखरूपोऽभाय इति त्रयीगतिकान्तावदपटादि स्तस्य स्वहेतुत्वं कुलादिवासमयीत एवोऽपत्तेः नापि सुखरूपोऽभायः स्वहेतुत्वं कुलादि-
 देकदवपत्तुमप्युच्यते, न ह्यस्य करणेऽव्यस्यमित्युक्तिरिति । एकमित्युक्तोऽव्यस्यमित्युक्तिरिति । एकमित्युक्तोऽव्यस्यमित्युक्तिरिति । एकमित्युक्तोऽव्यस्यमित्युक्तिरिति ।
 परपत्तुवियमिः पद्यहेतुत्वं कुलादिवासमयीत एवोऽपत्तेः नापि सुखरूपोऽभायः स्वहेतुत्वं कुलादि-
 पटादिस्तु च विकारयेन हेतुकः स्वयमेव निवर्तते तस्मात्काम्यविनाशयोर्न किंचिदेकमपि दृश्यं न भवति भावयैकस्यापतिः परपत्तुवियमिः । नवभावापत्तिविय-
 किंचिदृश्यं किन्तु पद्योपपत्तिरिति । नवभावापत्तिवियमिः पद्यहेतुत्वं कुलादिवासमयीत एवोऽपत्तेः नापि सुखरूपोऽभायः स्वहेतुत्वं कुलादि-

The page contains dense handwritten Chinese text, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The writing is cursive and fills most of the page area.

पादित्याद्गुणनामत्रिभ २ देवसंरपणेने यदुविष विधादसुखरजायंययुन्दद्वियदमाने मययदेमिथ्यादृष्टिस्वभूताश्रयतिरभरणाय संयंनयममूहात्म॥
 स्याद्गदमुधाराल्लादरधिकतामनुभवतामयमुद्गर-साधादि लोकेयदिकमपि पटपटादिकं यस्वस्तितत् संयंमयोन्व मायेनानादिचतुष्टयात्मकं नपु
 मः केयनाननयंया केयनाकाररूपंया केयलवृषतामिष्टया केयलभायात्मकंवायताः यस्वस्तितत् संयंमयोन्व मायेनानादिचतुष्टयात्मकं नपु
 रायल्लाकाररूपंयंनृद्वामयं दिरपदुपसम्पत्तिकुलियथारखपरमैद्ययोदिसंयद्वरयंतु भाय इति । आमादिचतुष्टयमपिप्रतीयते एतदयंसंयादका मुतराध्यम
 मयुहृदृष्ट्युत्पत्ताः सौकायपि यथा सतिविट्टेवमुवोचिययाशोरययल्लितिः संयेदं चनागादिकलंनानुभूयते, तथाहि यदीममितिमानेन पृथुयुगा
 दिवाकृतिः मृदूरयंभयनंभायोपेटेदृष्टंभुष्टयं २ तत्राचिनामाभाकारमाकारोनाममोचिना ३ तंविनालोविनालो नुनरायविशिन्विती ३ मयूरेश्वरयेयद्व
 दृष्टोभीलादयः स्थिताः । संयेव्यन्वोव्यमुन्नि यात्तद्वकानादयोपेटे ७ इति तदेवं संयेवस्तुनामादिचतुष्टयात्मकमेव तेनामनामस्थापना द्रव्यभायावैतद्य
 त्वातोविमगरजापोपेटेयावतमिति । अत्रकश्चिदद्याध्वाभामयेयो भवितलगुनविशुभूतमद्विरति भवतुनाम यापयवाचकभायमस्यध्वेन भायसक्तिचित्त्वा
 ज्ञाग्रेममकायंयं व्यापनायास्तुभायविमृष्टरेवेनतरकयमिति चेदुच्यते तथाअपिजिनयुदेरपादकलादिभिर्द्वैतुभिः सुतरंभायायल्लाकमरकायैत्वमु
 पययमिति आमुपयुपामंततीयेकतदनुष्ठानस्थापनापपापपट्टिशाताकलय कलयचिन्किं स्यायसादोलावायेसम्पन्विनयोपनतांजगदतिगादिनीन
 लंनंतर्जनीमोचमुर्देद्विधिं तथाच प्रतिजनवादि घंनक मदानेरेजोहरणादिकं गुहृवरकतयायय दिग्विधि स्थापनामिज्ञेपंन्वापलयसि आशेयद्वद्वरा
 पामलाय अपिचिन्वितापितेनिजजमभ्यदमनुयानम्यो महरतेनराय कुप्यसि चिन्त्यककुंभकमो निध्यायन् दृव्यसि निध्यायादं कुर्वेकपापि नृत्तय
 निजिनपरादुलाय पुनपपुद्वरेर त्यापयया तथायदानिमुद्गावेन भायकरकतयाद्वयमपि स्वीकुरु ममसंवायेतया, अथवा पट्टनाभादीन द्रव्यजिनान्
 तममकुंयंनः द्रव्यनृपलभावीराजेति युष्ठाउपचरतय तथाद्वेनारीयुर येयायेद्वंनरासमापतिता, तेनत्यजट्टिदिभमानं भज श्रीजिनाज्ञां स्रष्टुमानं ततस्त
 मापिपुत्तिगुल्लं सुर्वेयामर्दल्लोपाकां मममकार्येन निरयलंमद्वेन ॥ अथ प्रकृतं प्रस्तुतः उक्तः मूत्ररपयिकनिर्वृत्त्यनुगमः तदेयंमद्वलमूत्रमधिकृत्य मूत्रा
 नुगम मूत्राणापकमितेय मूत्रन्यग्निंकनिर्गुल्लय भुगममयानुपदक्षिताः एवं प्रतिभूतं स्वयमनुमरणीयं । अथयस्यांनगव्यो यस्मिन्मुद्याने यथा भगवान् गी

नगरवासी भगवतः श्री ममाहयोरस्वति पृष्ठवान् ययान् सन्ने भगवान् व्याख्यातिस तथोयोदुपातमुपदिश्यं विशुद्धिरिदमाह ॥ इति अत्र व्याख्याते इ
ति शाङ्गेरीलीयान्मिति द्रष्टव्यं, अस्यावसर्प्या यदा भगवान् विहरतिस तस्मिन्नितिकाले यत्तन्मायवर्षिणी ऋतु पौरकविभागस्ये उभयत्रापि
मिति व्याख्यातद्वारे एव यथावत्सर्वस्यैतत्तीया स्थाप्यत्वात्, यदाहुः श्रीदेवसूरियादाः स्वमाकृत लक्षणे स्थाप्यतीयापिदृश्यते तेष्वांशे तेषां सप्तमं तस्मि
नूकाले तस्मिन्सप्तमवेदस्यः तेषां सप्तमं तिस्रस्यो उच्यते तिस्रस्यो तयाच लोकैवकारोनाद्यायेतस्य सप्तमोवर्षे तै नास्यस्यायसुरहस्यः तस्मिन्निति यस्मि
नूतमवेभगवान् प्रस्तुतां प्रायुणीय यत्कृतामकथत् तस्मिन् सप्तमे निधिलानामनगरी अभवत् । तन्विदानीमपिमानगरी वर्तते सतः अष्टमं कर्मभवद्दि
रयुष्यते यत्समाकृतवर्षप्रत्योक्तियुतिर्येता तदेवाभवत् । ननु विप्रलित प्रकरणविधानकाले एतद्विषयस्यैवमिति, चेदुच्यते अयं चाद्य
मर्षिणीकालोऽस्मां न प्रतिसर्गं शुभाभावा इति नुपगच्छति, एतत्तु सुप्रतीतं जगत्प्रवचन येदिना सतोऽभवदित्युच्यमानं भविरोचभाक् संतन्ना
भगवोवर्षकमाह रिदुत्स्वित्पसमिद्वेति आहभयनेः पौरजनेवातीयद्विमुपागता अयुधयुद्धाविति यवभात् तस्मिन्मास्यवर्षपरवकादिसमुत्सवभयकञ्जो
मालावर्जिता समुद्राधनधान्यादि विभूतिपुष्पा ययः यदश्वत्थकर्मभारयः यण्डति अदुस्तिमितसमृद्धा इत्यादिक औपपातिकोपाङ्गमिदुः सप्तमोवि

तेषां काले तेषां सप्तमं निधिलानामं नगरी होत्या, रिदुत्स्वित्पसमिद्धा य यण्डति, तीर्षणं महिला ए नगरी ए

॥ तस्मिन्काले तस्मिन्सप्तमे निधिला नाम नगरी अभवत् अदुत्स्वित्पसमृद्धा, यण्डकः, तस्या निधिलावाभगवतः ॥

तेषां काले ॥ यंवाक्यालङ्कारे, ते अयस्यविंशी कालना दुसमसूरम नाम श्रीया आरानेविय ॥ तेषां सप्तमं ॥ यंवाक्यालङ्कारे, तेषां सप्तमं विवे भग
यंत कया कहेते समये ॥ महिलाणामं नगरी होत्या ॥ निधिला, एह्येनादे-नगरी इह, इहां वर्तमानकाले निधिला नगरी इह तो पिण प्रतीतका
ले नगरी नो जेहवो यण्डक-इतो, तेहवो वर्तमान काले नहो अवसर्विणीकालनाटेहूयोकस्यो ॥ रिदुत्स्वित्पसमिद्धा ॥ अदु द्रुतिवंतस्य चक्रादिभयर
द्विपमादिकोऽयण्डति यण्डकते यथाह नूत्रो जांशयोः तीर्षणं महिला ए नगरी एह्येनादे इह सवर्षकाले तेह नगरी जांशियला नामागरी नो

तद्वद्विचरयेदिति ननाहः । यद्वाङ्माकाशस्य स्वरूपं भावात् अतोऽयं सर्वपराशालद्रूपदायो आकारभावात्तेषां प्रत्ययतारोऽप्यतरणं आनिर्भाष्य
इति यावत् । आकारभावात् प्रत्ययतारोऽस्मिन् सतथा अनेनजम्बूद्वीपस्वरूपं तद्वत्तपदायोऽद्य पृथाः ७ इति इन्द्रज
तिना प्रत्ययतारोऽस्मिन् सतथा अनेनजम्बूद्वीपस्वरूपं तद्वत्तपदायोऽद्य पृथाः ७ इति इन्द्रज
अथ तेषां द्वे गीतस्य अर्थव्यवधानात् । अनेनजम्बूद्वीपस्वरूपं तद्वत्तपदायोऽद्य पृथाः ७ इति इन्द्रज
दीपा भाषास्वीकृत्यादीनां सर्वोत्तमासाधारण्येनाऽप्यन्तराः सकलतियंश्लोकाव्ययतां सर्वोत्तमं सूर्यस्योत्तराद्यन्तराः स्वा
यं प्रत्ययः । अन्तरात्सर्वोत्तमासाधारण्येनाऽप्यन्तराः सकलतियंश्लोकाव्ययतां सर्वोत्तमं सूर्यस्योत्तराद्यन्तराः स्वा
वि चोऽप्यन्तराद्यन्तराः सकलतियंश्लोकाव्ययतां सर्वोत्तमं सूर्यस्योत्तराद्यन्तराः स्वा
दीपस्वरूपं तद्वत्तपदायोऽद्य पृथाः ७ इति इन्द्रज

किमागारजायपक्रोपारेणं नृते । जम्बूद्वीवे दीवे, ४ पण्यत्ते ? गोयसा ।

अथयं जम्बूद्वीवे दीवे. सद्यदीवसमुद्राणं सद्यसुतारिणं सद्यसुम्नाए २

किमाकारभावात्प्रत्ययतारः भदन्, जम्बूद्वीपोद्वीपः, ३ प्रत्ययः, गीतम्, अथम्

जम्बूद्वीपोदीपः सर्वदीपसमुद्राणां सर्वोत्तमस्वरूपः, १ सर्वोत्तमस्वरूपः, २

किमागार भावपदोपारेणं भन्ते जम्बूद्वीवे दीवे ॥ २यं आकारभावे ॥ २यं स्वरूपप्रत्ययतारमण्डभावात् ॥ ३यं स्वरूपं हे भगवन् जम्बूद्वीपनामे दीपवे यथा । रिमसपुष्पा
॥ ३यं गोयसा प्रत्यय जम्बूद्वीवे ॥ (गीतमस्वां गोमेदीवे किमेवार्दमश्रीका सतभगवायान्तेतेरे) हेगीतम् इह जम्बूद्वीपनामा दीपवे ॥ सद्यदीवसमुद्रा

तस्यानि ईशभावादीनि जात्यान्निवृत्त्यभावाविरोदितस्यानि । तथाचाह तर्जनावाङ्मयपुंस्त्वनिर्देशः प्राकृतत्वात्तेन । तानि जात्यानि तपनीयमारक्तं शु-
 बमं नम्यपोलम्बुसमोदाद्यामपि न भवेत्तद्विज्ञेयो येषां तानि तया, पाद्यैः सः साभयैः सुयुक्तैः सः सारकेषु पत्रेषु न विहृतानि अन्तरा अन्तरा
 देन पयः कानं कृतानि, तथा सामाख्यपाकां जातिने देवानेकप्रकाराणां भस्मीकारत्वाभावादे विविच्य यथां हारा अष्टादशरिका अष्टादशरिका
 गंभितः समुदायोपेपांतानि, तथा सामाख्यपाकां जातिने देवानेकप्रकाराणां भस्मीकारत्वाभावादे विविच्य यथां हारा अष्टादशरिका अष्टादशरिका
 ज्यमानाति कंठ्यमानाति भृशभीक्ष्णयाधिष्ठेहिः प्रोक्तमयादेरित्य विच्छेदे द्विवचनं यथा पयसि पयसीत्यत्र । एवमुक्तत्रापि ईशकंपमययादेव प्रकथित
 दत्तस्ततोमगात् चलभेन लब्धमानानि २ उदारेण रफारेण गङ्गेति योः । सचरकारगङ्गेति योः । सचरकारगङ्गेति योः । सचरकारगङ्गेति योः । सचरकारगङ्गेति योः ।
 यमनोमुक्तत्वं लभ्यते विपदादत्तञ्चाह । मनोहरेण मनांसि श्रोतृणां हरति आत्मवशं नयतीति मनोहरो लिङ्गादेराकृति यत्नत्वाद्वाच् प्रत्ययः, तेन तदपि न
 मोहराद्यं गुण इत्याह । कर्तुमनोनिर्गृह्णति करेण निर्भिन्न कारणहेतुपुमर्थासां विभक्तीनां प्रापोदशेनमिति यथभात् हेतौ तृतीया, ततो यमयः प्रतिश्रोतृकणं
 योर्मनसु निवृत्तिकारः सुखोत्पादकलतो मनोहरं स्तेनद्वयं भूतेन गङ्गे नतान् प्रत्यासक्तान् प्रदेवान् मयसः समन्तात् आपूरयन्ति २ गङ्गाप्रत्ययान्तयगा
 विदंरूपं । अतएव श्रियागोभया अतीव उपगोभमानानि २ तिष्ठति पुनरर्थ्यायदन्ति तदुपपद्येति । तथाः पञ्चययदेविकायाः तत्र तत्र देवैः सदि-
 दति तत्रैव देवस्य तत्र तत्र एकदेशे स्थायता किमुक्तं भवति यत्र देशे गङ्गासन्नाम्येति यि १० इति यत्रोद्भवसंपाटा अपि वाच्याः । एते च युर्वेसयां लभ्यता-
 मयाः अन्त्यायादत् प्रतिरूपा इत्यादि संबंधायत्, एते च सर्वेपि ह्यसंपाडादयः संपाटाः पुण्यायकीर्तका उक्ताः । सः शरयेषामेव ह्ययादीनां पंथादि ३
 तिपादस्यार्थञ्चाह । एवमिति यथाऽमीयां ह्ययादीनां मशानां संपाटा उक्ताः तथाप्यक्तयोपि योष्येति नियुन कानि च याच्यानि सानि चैव, तोमेनं यत्र मयदेव
 याये तत्त्वतत्त्वदेशेति २ यदुक्ता उ ह्यसंपादो भवपक्वोऽत्रो इत्यादि नयमेकत्वादिजिगा योः शिः सापं निरभिधीयते, उपयोरपि पायोरोरे देवकत्वे शिभा
 येन यत् श्रेष्ठिद्वयमावोभी, एते च योष्येति संपाटा ह्ययादीनां पुण्यायकीर्तकाः । सांमसमेतानि यथादीनां स्त्रीपुंस्त्वयुगमपत्तिपादनायं गिदुकां च इत्यु-
 क्तं उक्तेनेव प्रकारेण ह्ययादीनां नियुन कानि स्त्रीपुंस्त्वयुगमपत्तिपादनायं गिदुकां च इत्यादि । सीधेन निरन्तरा

ती दृष्ट्याचिंक्रमयमतपर्यायोक्त्याया मुक्तदपद्य पञ्चवरवेदिकाया आकारस्य भूदामायाः तेषामेवंगीः भूतत्रादिभिः सप्तमोतीः सुरागादिभिः सप्त
 पर्वादे लिङ्गादिभिः स्वर्गयवेदि, कटिमल्हादिभिः अशाशनी अजित्वा तेषां यगादीनां प्रतिपत्तं क्रियत् कानानेनंरा उल्लङ्घा उल्लङ्घाज्जना, गगा
 दयस्यस्ययानित्यस्यात्, मन्वेयमधिभिजापिकरवे नित्यत्वाऽनित्यत्वे द्रव्यपर्याययो चेदाभेदो परमत्वात्, अन्यथो भयोरेवमल्लभागे, मगादि-गस्यने न
 न्परपरिकल्पितं द्रव्यमयत् पर्यायव्यतिरिक्तत्वात्, चापलादिययंयगून्धव्यामुत्तमत्, तथा-परपरिकल्पिताः यथाया अभगीतृप्रचनिरिचज्जना न्
 व्यामुत्तमत्तयावरादिययोयवत् । उक्तं च द्रव्यपर्यायविद्युत् पर्यायाद्रव्यवर्जिताः । श्रुतद्वयमेवमेवम् । इति दूर्तं प्रपञ्चन, नैपञ्चन-
 द्यमित्याद्युपसंहरवाक्यमुपनं । इह दृष्ट्यालिकनययादी स्वमममनिष्ठापमायंमेवाह । भार्यतामनगुत्यादो नाधिकतो विद्युन्नेदित्तागोरा।नागमीविद्युने
 नाभोभाभो विद्युते क्त इति यकत्वात्, योतुदृष्टने प्रतिपत्तु उल्लादित्ताग्रीकुदादिभर्मिनिरीभापमां यथाभवेत्स्वरकयत्त विद्युत्तुल्ये, मम्मत्तु मने
 यलुनित्यमिति । एवंचतस्रस्तचिंतायांमंसय, किंपटादिवत् दृष्ट्यार्थनयमागशती उक्त यकयकानमेवं नृपेति, ततः संशयपरकोदागे भागंनं मयः दृष्टुमि ।
 पत्रमवरवेइयाकमित्यादि पट्यपरवेदिका छनिति पूर्ववत् । मंदन-परमकनयाकपोनिन् क्रियच्चिदं क्रियंनंक्रानंवात्रुयमिष्टंक्रगाकिंनंक्रान मयमिष्टने
 इति, भगवानाह-गीतन कदाविद्यामीत् सर्वदेवामीदिभायः । अभादित्यात्, तद्यालकदाविद्यमवति सर्वदेव वर्तमानकानविकगचे मन्गीतिभयः । मने
 देवभावात्, उच्यते कदाचि न भविष्यति किंतु भविष्यति किंतु भविष्यति किंतु भविष्यति किंतु भविष्यति किंतु भविष्यति किंतु भविष्यति किंतु भविष्यति किंतु भविष्यति
 मगस्यस्तिरमं प्रतिपादयति । भुविष्यत्वादि । शत्रुसु भवतिच भविष्यतिच भविष्यतिच भविष्यतिच भविष्यतिच भविष्यतिच भविष्यतिच भविष्यतिच भविष्यतिच भविष्यतिच
 नित्यत्वादेवच शाश्वती ग्रहयद्रनलभाया, गात्रवत्त्वादेवच भूतल मंगा विद्युत् प्रकाह प्रवृत्तमात्रपिपरीकरीक द्रव्यवानेक पुत्रुयमिष्टनेदित्तायम्याशाऽपुन
 लोषटनसंभयात्, अथवा नविद्युतेषयो यथोक्तमभूपाकारपरिनिं गोपम्याः ता अक्षया अपपलादेवा उच्यते, अत्ययप्रत्ययाया यथायदि अत्रयययययय
 आतु विद्वयसंभयात्, आपयत्वादेय स्वप्रभावे उच्यते। तामुपोत्तरपर्यतादृष्टिः मुमुद्वत्, एवंशरात्रप्रभावेनद्वयत्वा नित्यत्वा नित्यत्वा भगोनिताकापादि
 वत् । अथजगत्शाश्वपरि पट्यपरवेदिकायाः परमोयदलिततरावेदयति । तस्याद्यमिति प्रागवत् अनत्यरयपरि पञ्चमनेदिकायाः प्रदिः परमोवः प्रदेगल्य न

[illegible]

दीप्तीकाम् शायैतन्मौ नृद्वैवात्मकं शराक्षंभुदं नगरादिशिवकटांइते नगरविजयोपदेशे नमिहे भारगरेति लक्षण विजयी मय्यगलिलसखेदितो लोका
 ईदितन्मौ पुण्यानि यत्तुयच्च कागलार्हंनकांतीनया यत्तुयताः इतीयाः तानांभक्तपाविष्वरया विजयमालेखोयेयुते तथा किमुत्तंभवति श्रावतांदि
 लसकीयेते ल्पकासती सोभवाभ्यासा सोभावेचोने नयातेः अव्ययेति इत्यादि विजयेष्व द्वयं प्राग्वत्, एवं भूनेर्नामाविधेः पंचवार्यंमंणिभिल्लोयोपगो
 भिल्ल लपटोपुषदयेने काः, कृत्वावर्त्तयेनेः एवंवल्गति एषमनुना मन्त्रारेखगोयोविमीलादिकोयर्को नवितुलविजयेष्वतया योजनोयो, यथा नीलपत्तु
 लोकिमकत्तुः इतिइवर्त्तुः, कृत्वावर्त्तयेने तथा तेभान्निर्वाणानां गंधः एवर्गः मष्टयनेतव्यः तथा तस्यवचनंइव भूमिगाने पुकरिणः पंचतका गृहका
 दि चंद्रकाः पुविबो शिलापटकाश्च नेतव्या बुद्धिपचं प्राग्वहोयाः । भवतिहि सूत्रकाराणां गतेष्वपिआदीदृगाभिलाषवार्थकानि स्युं जाय तद्वैय इत्याइं य
 लपुं वेचंइव इत्याटोमेव इकारश्च पट्पभिल्लोप्यानि प्रतिदेश रुपति सूत्रादि पट्प इ कत्यइदेसगइत्वं कत्यइभक्तुति निरयसेचाइं उक्तमकमज्ञाहाइं का
 रकचमुनिदताइं । इति चैतत्त्वकाभिधायामिद्व्यक्तये जीवाभिमनादि गंधोक्तः कियान् पाठोलिखते तत्पचंनेतेकिहामणीतणायतेसिणं अयमेवा
 सवेवसत्वाकोपलनेतंजहा सेत्रहाकाय ए जीकूते इवा अंत्रयेइवा संजवे इवा कज्जलेइवा मवीगुलियाइवा गवलेइवा गवलगुलिया इवा भ
 नरे इवा भनराकली इवा भनरायलकारे इवा जंबूकलेइवा अद्वारिहेइवा परपुहे इवा गएइवा गयकलयेइवा किह्लुसयेइवा किह्लुकेसरेइवा आगास
 विम्पयेइवा किह्लुकोए इवा किह्लुकारोरेइवा किह्लुयंपुत्रीये इवा भवेएपाकवे गोखवा-यो इगठे समठे तेत्वं कल्लामबी तयाय इतो इहतरयावेय
 वनरापरेव मपुल्लतापरेव नकामतरावेव यवेत्वं पल्लता इति, अत्रव्याख्या तत्पचमित्यादि तत्रतेषां पचवर्त्तमानंमणीनां तृष्णानांच मध्ये एनिति प्रा

एवं यखो गंधो फासी सदां ॥ पुस्कारिणीत्तप ध्रुयगा घरगा मंऊयगा पुढविसिछावहगा य येयह्वा,

एवं चर्चो गंधः स्वर्गः मष्टः ॥ पुकरिणः पंचतकाः गृहकाणि नवहपका पुर्वोशिलापटका य नेतव्याः

इमवरचैषां तंयस्वयंकाठःयारतेनभूमिभागंनुःकावीक्षइयःपंचेत्तपःअभयन भाडयापुःपुर्वोशिलापटक एतलीयल्लुगर्वेजीवाभिममूत्राथीजायवो ॥

अंबुदीपः
भागः १२६॥
अथ मन्त्रः

यत् येते मृगाः मरुदय रतुकाणि च ये हरेव सिद्धे वेते इति यत्र न भावाक्रमार्ये । तैसि कानि त्यांदि सज्जदृशकायम् इत्यतः च मूत्रं पुत्रयम्, आमुतो मया मन्त्रः ।
यद् प्रांतं स्रवये जलपुनो विहितम्, तस्यैव प्रायोऽतिकांतिन संभवात्, इति श्रुतपभाभूतयनुमानपरिवर्तना विद्योतकः यागश्रुतपमानोक्तः ।
या समुच्चये, एवं सवेत्र इति वा गच्छीदृष्टयौ । अंगनं सीवीरांगनं स्वधित्रोयोया राजनं दीपमक्षिकामलः स्नेहान्यस्तत्राकटाक्षपर्वणोद्भूतमित्यपरे ॥
दीपशिखापतितं भयो तदेव कलं साधुभात्रभादिषु भाग्यीविजयेषु पोलितं मयोशुलिका धोलित कञ्जगुटिका गजसंकादिपंगुहं तदपि बापमाः ।
परितमत्वभांगग्राहं तत्रैव विग्रिष्टस्य कालिधः संभवात्, तथा तस्यैव भाद्रियगृहस्य निश्चितरसारनियंतिना गुटिका गजलगुटिका नमः प्रतीतः ।
रावलो ज्वररपंक्तिः तथा ज्वररपञ्चसारः ज्वररपञ्च पञ्च सार सार सारं ततो विग्रिष्टस्याभतोपचितः प्रदेशः जंघुलं प्रतीतं आर्द्ररिष्टः क्रोमलः ।
परपुष्टः कोकिलः गजोग्रजकलमथ मविदुः कृष्णस्यैः संप्रजातिविग्रोयः कृष्णकुम्भः आकाशविगलं गरदिनेषु मृगभाकागारः ।
दि कृष्णमतीय प्रतिभातीति तदुपादानं कृष्णगोक ज्ञात्रकथोर कृष्णयंपुजोयाः अग्रो ककथोरखंपुजोयवृक्षभेदाः अगोकादयो हि पंचयथोभयः ।
तः शेषपुद्गमायै क्षात्रग्रहयै यथावत्पुणे भगवंतं गौतमः पूजति । मयेत्यादयै इति । भवेत्सखीनां तुलनां च क्षात्रैवर्षः यत्तदुयो जीमूतादिक्रुतः ।
क्षुपाठाश्वस्य मञ्जूनतायै दितया भगवानाह-गीतमनापमयैः समयैः नायमयैः उपपद्यो यतुत्यंभूतः क्षात्रोयर्खोमखीनां तुलनां च किंतुते कृष्णः ।
यामुखानि बहो जीमूतादेः सकाशादिहतरका एव क्षुप्तेभववर्षेण ईप्सिततरकाएव तत्र किंबिदकांतमविकेपां बिदिहतरं भवति ततोऽकांततारप ।
त्ययंमाह कांततरका एव अतिस्निग्धमनोहरिका निनोपचितया जीमूतादेः कमनीयतरका एव, यतएव मनोहरका मनवाच्चायते अनुकूलताः ।
प्रयुनि विवयी क्रियंते इति मनोछा मनोभूक्षाः ततः प्रकपं विवद्यायां तरप प्रत्ययः तत्र मनांश्चमपि किंविमप्यनं मयति, ततः नयोरकपंमनिः ।
नापंमाह । मन आपतरका एव द्रष्टृकांमनांभि आमुं प्रति आत्मयशान्वयंतीति मनआयाः ततः प्रकपं विवद्यायां तरप प्रत्ययः प्रकृतत्वात् प्रकः ।
मकारे मणामतरा इति भवति । अथवा कोपिग्रहः कथायि मसिदो भवतीति नानादेशत्रविनयानुग्रहायै यकार्येका ययेते ग्राह्य इति ॥ तत्पण्डः ।
नीलगा मणोतषाय तैमिलं अयमेवाकृते वण्णावासे पवकते संजहा वेजहालामए भिंगेइया भिंगपते इया धामेइया भावपिच्छेइया सुयइया मन्त्रः ।

इवा कीलीइवा योनीये इवा नीलीगुलिया इवा सामाहइवा उखेतइ इवा यथराइइवा इलपरवमले इवा मोरगोया इवा परियगोया इवा जय
 निकुमुने इवा धारकुमुनेइवा अंतककेसियाकुमुने इवा खोलुपलेइवा खीलासोए इवा खोलखखीरे इवा खोलखंपुजीवे इवा भयेग्याऊवे गोअना
 खेइउहे एमहे तेखे खीलानखी तखामइको तखामइको इउतरयावेव अंततरयावेव मनुषुतरयावेव मनुषुतरयावेव वयणेखं पयणतेति पदवीजना मग्यत् भंया
 कीटविग्रीयेः पल्लतः भंगपत्रंतपीये कीटविग्रीयेःअवत्तम शुक्रः कीटः शुक्रपिच्छं शुक्रपयभंपुचिहं बायाः पत्तिविग्रीयेः आपविच्छं तपीयपिच्छं नीलीप्रसिद्धर
 नीलीभेदे नीलीपद्देः नीलीगुलिका त्रयमाकोभान्वविग्रीयेः प्रज्ञापनायांनु सामाहति पाठस्तत्रयामाप्रिपंगुः उखंतगी दंततरयाः यत्तराजी प्रतीता
 इलपतीबलभद्र रतरयवमंततश्च किलनीलं भवति खवंदेवमलो गीरयरीरत्वाब्धोभाकारोति नीलमेव यत्तं परिपत्ते मयूरीया परायतपीया जतमीकु
 मुनयाउकुमुनामि प्रतीतानि अंजनकेजिका वनपतिविग्रीयेः तमयाः कुमुनं नीलोत्पलं कुपलये नीलायोगनीलखखीरे नीलखंपुजीया अशीकादिवृक्ष
 विग्रीयाः भवे ययाकवे इत्यादि प्राणयत् रयाव्येयं । तयखंजेतेलीह्रिजगामखी तजाय तेसिखं अयमेयाकवे यवणावसे परणत्ते संजहा येअइयाभय मय
 मठदिदेइवा उदभरुहिरेइवा धारइरुहिरेइवा मनुःसरुहिरे इवा मरिहसरुहिरे इवा मालिंदगेवइया संकरभराने इवा गुंअउराने इवा जयपिंदगुलि
 य इवा विलपमाले इवा पयलंकुदे इवा लोहिअरकमखी इवा लरकारचे इवा किलिराग कंदले इवा यीणपिहराखी इवा आमुअणकुमुने इवा
 किंनुअकुमुने इवा पालियवेकुमुने इवा रतुपले इवा रताखीए इवा रतखखीरे इवा रतखंपुजीवे इवा भवे ययाकवे गोअमा खोइउहे समहु तेखे
 लोहिअगामखी तजाय इतो इउतरयावेव अंततरयावेव मनुषुतरयावेव मनुषुतरयावेव यखं पुं पयणतेति । यमककपिरं प्रतीतं वरन्तरयल्लाय न
 पिरं यराइः गूअः ततपकपिरं मनुषुकरपिरं प्रतीतं यतानिहि त्रीकधिरंज्यो लोहित वरुणोरकटानि भवति तेनेयामुपादानं बालेदगोपकः सद्योगा
 ॥ इंदगोपकः सदिमइदुः सन् इयत् पांडुरकोःभवति ततो बालग्रथणं इंदगोपकाः पाण्डु कालभाषी कीटविग्रीयेः बालदिवाकरः प्रपमपुदुअन् म
 यः सदिउदेवरको भवतीति बालपदोपादलं संज्याउरानो यर्णामु संज्यातमभाषी अन्जगः गुंगारजिका तस्या खडेलस्यरानः गुंगारं गुंग्या
 पादि अइंमतिरत्नं भवति अइंमति कुपं अतो गुंगारुं गइलं आत्यहिगुल को व्यक्तं जिला प्रवालं प्रवालमाधारव विग्रीयेः प्रवालाम्बुवरलस्येयंजुरं

[illegible]

कञ्चित्वा इता मेदया भुङ्क्ते इवा सर्वगन्ते इवा पौरोषदृष्टे इवा निन्द्वारमन्त्राभे इवा गेनाभोग् इवा गेअकमधीरे इवा मेअयं
 पञ्चमे इवा भवे एताभे भोजया कोइएहे समहे तेवं बुद्धिआमणीननाय इतो इतरायेव जाय यणे मं पणत्ता ॥ तान्यलनित्यादिपदयोजनाप्रापयत्
 तंकोरकविमोह. अमचारी ललितुरो कुरूप्यविद्येवः दृढंगेनाज्जादि दृक्कज्जदकककालोह्यसितगुजाभवंतीर्युपाभाः दधिपनोदधिपिण्डः सीरं प्रतीतं
 सीरपुंरं कुरूप्यमानतिलापादुं नव्वत् सीरं केरं वावोन्निदरावलिदं यावलि दलाकायलयः प्रकटायाः आवलिपदोपादानं यण्ठोरकत्वप्रतिपादनाये च
 द्वावभोमदगादिदु जलमभ्ये प्रतिबिम्बिता चद्रुपंदिताः शारदिकजलाइकाः शरकालभावीभेयः ध्यातधीतव्यपहः ध्यातो गिनसंपद्वंतो उत्तिनिर्मलीकृतो
 धीतो भूतिरदित्त इल्लसत्ताजं नेमानितेजितो कव्यमयः पटः, अन्धेनु- व्याचयते ध्यातेनागिर्ययोगेन धीतः गोपितो कव्यपहः, गालिविष्टं यालिपूणे
 नापराशिः पुंरं कुरूप्यराशिः कुमुदराशिश्च सपटः खेयाहोनामवज्जादिकलिका नाच क्वचिद्देगवियेयेयुक्तामती अतीव युक्ता भयस्तस्तदुपादानं येदुग्गनिं
 जिक्का येदुवं नपूरपिण्डं तस्यप्यमर्त्तिनीमिन्ना छायातिगुडं ति तदुपन्यासः विवंपट्टिमोक्तं दः मुक्कलं पट्टतंतुः त्रिपागजवंतादिका उतानायाः नयरं विं
 दुवारो निर्महोतरयमात्वंदान मागवत् भवे ययारुखे इत्यादि भाविताये तदेयमुक्तां वळं स्थरूपं ॥ संप्रतिगं पस्वरूपप्रतिपादनायेमाह ॥ तेवित्ते भंते मणीणं
 मणायव केरिमए भंते पल्लते सेजहा कोट्टपुहाखया तमपुहाखया यलापुहाखया चोअपुहाखया अगत्तपुहाखया दमखगपुहाखया कुंनुमपुहाखया पंदख
 पुहाखया उंनोरपुहाखया मरुखगपुहाखया जारंपुहाखया जूहिंयापुहाखया मलिआपुहाखया ल्हाखगल्लियापुहाखया केअइपुहाखया पाटत्तपुहाखया
 नेमानिपापुहाखया अगत्तपुहाखया मवंगपुहाखया वागपुहाखया कापरपुहाखया अल्लुवायंमिविद्विज्जमाखाखया कुट्टिक्कमाखाखया कंचिक्कमाखाखया
 वा अट्टिरिक्कमाखाखया पटिमुंजमाखाखया भंटाउ भंटां साहरिज्जमाखाखं उगाला मखुणा मखहरा पाखमकोनिउ दुक्कता सवुउ सभंता. गंधा अभिगिरसंवति
 भवे ययानवे गोअभा खो इएहे समहे मेगिणं मणीणयतळाखय इतो इतरतरयेव जाय मणीमतस्ययेव गंपे पणत्ते ॥ तेयो अगतीपट्टयखयेदिकायनपंच
 ल्वाभा इंत मणीमां तुक्कानां वळोदुगो गंधः प्रअंभः, भगवानाह ॥ गीतम मेअजाणामय इत्यादि । माकूतत्तात्तु मेइतिथ दुवचनार्थः तेयपागम यइति था
 क्वा लंकारे मत्था अभिभिनि. अथ कोनि जम्बन्धा, कोहं गन्धदृढं तल्लपुटाः कोहं पुटा स्तेयो वागज्जः मवेच ममुमपाये, ॥ मक्कल्य गुटल्य मायो मतादुगो

[illegible]

अतोर्न नन्वापो कान्मुकाभासताः कुडकमुत्तरजलकापुकाः तथा धंनभियननिभ्रल्लिहपणपकोयट्टाओइति दीदूयंगणिययानि एसाटिकफटलमया निस्ताटिकर
नवंअपिपाटलमयाः नि एत्त्वमनटा नि एतकभीएत्त्वयेव्वनइदेगा यार्ताता एया तथा गुत्तेभावतारोजलमअये प्रयेगनं मागुताः स्वयतारा एयासुरोनोतारो
कनाडु किंनिमैमनपाटुताः कुलोभाराः ततः पूयंघहेन विदेवखमनसः तथा नाभाजकिभिः सुयहानि तीर्थाणि याथांता एया अत्रयधुओइयायपिक्तास्यपर
निकातोभायोदिरयोभासुताः अमयेनीकयाहा वाउओवाओइति चत्वारः कोवायांताः तथा दीपंत्वंयथताः समुखादीवाइतिमुत्रेण मारुतालणययात्
एनइ विओएवं काली कूपाव्वतिइत्वं, तेथोभेवणुः कोचत्वंभवात् मयेपावां । आनुपूर्वेणकणेक भीवेनीवेलारभावएवेक भुट्टुअतिवेगमयोअतोययः
केदारीकवत्थांनं अमभीरत्तलअत्तं यीतनंअनंयाजुताः आनुपूर्वंसुअत्तवअनंभीरयोत्तलअला एया तथा अंजकानिजालीनांतिरितानि यत्रविमयुवाला
निकासुताः तथा इहविमयुवालाहकयांत्तयचिपटिनीपचिपटिहव्वानि, विगानिकंदाः युवाला नि पट्टमालानि तथा यमूगामुत्तलकुमुदनलिनसु
भनवीविचिपुंदरीकनहापोदरीकअत्तपचइएअपाको कुलाभां विकारातां केगरेकिंगल्लिः अपचिता भूताः विशेषणस्यविवयात्तनिपातः मारुतत्वात् त
वाउट्टदेः एवमेव पूलाः तथा यहिहत्वा अतिरेकित्ता अतिअभूताइत्यर्थः देशीयर्थोयं पविहत्वागुदुभायं अहरेइयंअणअहणंओतिवचनात् उदाहरणं यात्र
पचयहित्वं ययवं वरावं नवसल्लितकुदुभायां अ अहरेइयं नहउचयिताए मयं तुहं विरहे इति, एमंतो मरस्यकच्चयाः मय ताःपव्हिहत्वाअमन
रस्यकच्चयाः एमंदैः यकुनिनियुनकैः अविचरिता इवकाली गमनेन सर्वतो व्याप्तः ततःपूयंपदेन विशेषणमासः एतायाट्टादयः कारसरंयंक्तिपयेवसा
ना प्रत्येकंइति एकएवंअतिप्रत्येक मयाभिमुख्येअतिप्रत्येक विवहा याःपया प्रत्येकप्रत्येक द्विंयममिति पट्टममिति पट्टमयवेदियायं परिशिष्टाःप्रत्येकं
प्रत्येकंअमंअपरिणिमाय अपिर्मांठावं कारमेककाः कायन यापादय आगवमिव चंद्रमादि परमागमनियउदकं याथांताः तथा आपेकिकाः याऊण
स्येववाकयनमुदयेव उदकं याथांताः आपेकिकाःदीरनिविदुदकं याथांताः पूतनिविदुदकं याथांताः अपेकिकाः एोदय इलुरादयो एलं
याथांताः अपेकिकाः अमनरमनरासं उदकं याथांताः अमनरमनरागरोदकाः अपेकिकाः एटकेन श्यागाविकेन अमममः यागाहेयाइत्यादि मागव

[illegible]

[illegible]

प्रशोयलसङ्गात् पिठंतीत्यादिकउपांगे जीयाभिगभीकोलिखितोक्ति, तिष्ठति जङ्घेस्थानेन वहेते, निपीदंति उपययिंति । तुल्यहंतिमिर्गययंतं कुये-
ति वामपार्श्वतः परावृत्त दक्षिण पार्श्वेनावतिष्ठते । दक्षिण पार्श्वतो वा परावृत्त वासपार्श्वेनाव तिष्ठते इति । इमंते रतिमायमंति तथा सलंति मन
इत्थितं यथा भवति तथा वपंत इति भाषः । तथा कीडंति यथा सुख मितसत्तोयमम विमोदेन भीतमृत्यादिविमोदेन वा उवतिष्ठते । तथा मो-
दंति मेदुन संवा कुर्वन्ति । इत्येवं पुरापोराकावं नित्यादि, पुरा पूर्वे प्राग्भवे इति भाषः । कृताकारं कर्मणा मितिपोनः । अतएव पीराकारां सुवीक्षां
सुवर्तितानां इह सुवर्तित जमितं कर्मोपकार्ये कारखोपचारान् सुवर्तित मिति विवक्षितं । ततोयंभाषार्थः विशिष्ट तथाविध धर्मानुष्ठान विधया उम-
नादकरवर्णात्यादि सुवर्तितानामिति । तथा सुवरा क्रांतानां अत्रापि कार्ये कारखोपचारान् सुवरा क्रांतं जनितामि सुवरा क्रांतामि इत्युक्तं भवति ।
सकल सत्वभेदी सत्यभा गुभानां गुभकलानां, इह किंचिद् गुभकल नपि इन्द्रिय मति धिपवोसात् गुभकलमाभाति सत सात्विक गुभकल प्रतिप-

तत्पणं ग्रहये द्याममंतरा देवा देधीशुय आसयंति सयंति चिंठंति णिसिञ्चंति तुष्टुहंति रमं

ति ललंति कीलंति मोहंति पुरापोराणां सुपरिर्द्धताणं सुनाणं कक्षाणां कक्षाणं कक्षाणं

तत्र ग्रहयो यानवानरा देवा देव्यश्च अययन्ति गेरते तिष्ठन्ति तुष्टुहन्ति (तिर्यगतेनकुयेनीत्यर्थः)

रमन्ते-ललन्ति क्रिहन्ति मोहन्ति पुरापोराणां सुपरिर्द्धताणाम् । गुभानाम् कल्याणानाम् कृतानाम् कर्मणाम्
तस्यः तिष्टा सुम रमणीक भूमी भाग ते विप्रे ॥ वाङ्मन्त देवता अर्मे देयो आः आशयले । यः सुष्टु खे । चिः तथा रद्या खे । चिः जे-
रुहे । सुः पातोयालटे खे । रः रते ख । लः मन्तइव्यापं यति खे । कोः कोहः विमोह करे खे । गोः मेपुन सेवा करे खे । पूः पूर्वे पूर्वे भवे
भवा । मः भले परे व्याकस्या कक्षां ग्रहया । युः गुभकारीया । कः कल्याणकारीया । जः जीया ग्रहया करे, पुष्टयय जः गुभ करे ते इमो ।

यद् विहीनो ज्ञातव्यः । उपलब्धत्वादस्य मखिण्यद् विहीनोपि पथा वर वेदिकां वरिततया तथाविधयाता भावतो मखीमां तृणानां वा वलमेव परपरं
 संघर्षाभावात् शृङ्गाभावात् । उपलब्धत्वात् । ननु वृत्त्योस्तथैव दयं नादिति ॥ संप्रति जंबूद्वीपस्य द्वारसंख्या प्रकृपणार्थं साह । जंबूद्वीपस्य
 य किंत्वादि ॥ अत्र भूमे प्रत्य निर्विकले लभे अपि सुगमे । मयं पूर्वातः प्रादक्षिण्येन विजयादीनिद्वाराणि श्रियानि । द्वाराणांमेव स्थानं विविधं नि-
 यमनासाह । कांश्चिं भंते इत्यादि । क भदंत । जंबूद्वीपस्य द्वीपस्य विजयमिति प्रसिद्धं नामेति प्राकृतस्यान् विभक्तिं विपरिक्तामेव नाम्ना द्वारं प्रष्टुं
 भगवानाह । गौतम । जंबूद्वीपे द्वीपे यो मंदरं पर्वतो कुरुनिरिः तस्य पुरत्पिमेकंति पूर्वोत्तः दिशि पंचकवारिण्यान् योजनसहस्राणि स्यति प्रज्याति
 क्रम्य जंबूद्वीप द्वीपवीरः पर्वते लवणसमुद्रपूर्वार्द्धे पर्वतिमेकंति पावात्येभानि शीताया मन्नामद्या उपरि ताः प्रवेयं इति गम्यं । एतस्मिन् जंबूद्वी-

नतः दीवसस फट् दारा पयुताः ? गोयमा ! वस्रारि दारा पयुताः ? तंजहा — विजए १ वै
 जयंते २ जयंते ३ व्यपराजिते ४ कहिणं भंते जंबूद्वीपस्य दीवसस विजएणामं दारे पयुते ?
 गोयमा ! जंबूद्वीपे दीवे, मंदरस्य पक्ष्यस्य पुरित्यमेणं पणयालीसं जोजनसहस्रसाहं

भदन्त । द्वीपस्य कति द्वाराणि प्रकृषामि ? गौतम । वस्रारि द्वाराणि प्रकृषामि ? तदथा- विजयम् १ विजयन्तम् २ अपन्तम् ३ व्यपराजितम् ४ कुरुनिरिः । न
 म्बूद्वीपस्य द्वीपस्य, विजयं भासा द्वारम् प्रकृषाम् ? गौतम । जंबूद्वीपे द्वीपे, मन्दरस्य पर्वतस्य (मेलययंतस्य) पूर्वस्याम् पञ्चकवारिण्यां योजनसहस्राणि
 नामा द्वीपं वै भगवन् । केतलांद्वारकक्षां तीर्थं कर्हं ? भगवन्तं कर्हं, देवोत्तम । यं ध्यारद्वार कक्षा ? ते कर्हं कर्हं, विजयद्वार पूर्वदिशि १ विजय
 तद्वार दक्षिणदिशि २ अपंतद्वार पश्चिमदिशि ३ व्यपराजितद्वार उत्तरदिशि ४ कं किं कर्हं भगवन् । जंबूद्वीपमागद्वीपम्, विजयनामं द्वारकक्ष्यो
 भगवंतं कर्हं, देवीत्तम । जंबूद्वीपे विद्यं, यं० सेकपरवर्तने पु० पूर्वदिशिने विजयं, यं० पंचकवारिण्यां जोजन ५५००० कर्हं, तिचारं

अंजुने, इव अपी महसु मालकीय, कृपयंश्वर्य कलिय शिसमात्रे भिन्निसमात्रे चक्रुः। अत्रानेवे मुष्फासे मरिसरीयकये वसुतु ? दारसु तरि-
 मोहोह संजडा-यहरामया खेना रिडामया यइठाणा येरुलिअरुइलसंभे आयकूवोवचिय पयर पंचवथ मणि रयख कोटिमतले, इंसगद्वमए लुए
 मोनेअमए इदंकीने लोहिअकृतमइतु दारपिंकातु जोइरसामए उत्तरंगे येरुलिआमया कयाहा यइरामया संपी लोहिअरुसुमइओ मुईओ शाशामणिमया
 समुगया यइरामया अगला अगलपासाया रययामया अयेतयेठिया अंकुतरपासए निरंतरिययणकवाहे भिसीसुवेवं भिनिगुलिआ च्छव्वा
 तिणि हेंति मोवाकवीतु ततिआतु शाशामणिरयकयालकय गलीलहि असालभंजिआने, यइरामए कूहे रययामए उरुवेइ सद्यतयणिअमए उ-
 ओए शाशामणिरयकयालपंजरमखिवंसगतीहिअकृतयडिवंसगरयभोम्मे अंकामयापकसा पकउयाइतु जोइरसामयावंसा यंसकयेमुयाय रययाम-
 इंतु पहिआतु आयकूवमइंतु उइरुवकीतु यइरामइंतु नयरिं पुंछकीतु सद्यसेए रययामच्छाणे अंकामयकयगकूहतयखिअचूभिआए सेए संउ-
 तलविमननिमलदपिपकगोरीरकेकरययखिरव्यमाणे तिलगरयणद्वचंदचित्ते शाशामणिदामालंकिए अंतोवडिंचसहे तवणिअयालुयापयहे सु-
 इकासे चरिसरीअकूवे पासाईए ॥ ४ ॥ इति ॥ अत्रव्याख्या ॥ इशानिगेत्यादि विशेषवदशतं पट्टवरयेदिकागतयापीतोरणापिकारे व्याख्या
 तार्यनिति ततो ऽयस्येवं । यखीदारसु तरिसमोहोह इति । यर्णी यर्णकनिवेशो द्वारस्य विजयाभिधानस्यायं वक्ष्यमाणो भवति, तमेवाह ॥ तंजइत्या-
 दि ॥ तद्यथा-ययरामयाखेना इत्यादि । अत्र य द्वारयर्णनाधिकारे यत्र केवलं विशेषणे, तत्र साक्षात् द्वारस्य विशेषणता, यत्र तु विशेषमहितं तत्र त-
 स्यैति गम्यं, तेन तस्य विजयद्वारस्य यत्रमया तेना भूमिभागा दूरे निःक्रान्तः प्रदेशः, रिष्टरवमयानि प्रतिष्ठानानि मनपादाः, वेदूपाः, वेदूयंर
 मयाः रुचिराः स्तंभाः यस्य ततथा । तथा जातरूपेण मुख्योभोपचिते युंक्तेः प्रवरपंचवर्णमखिरये, कुट्टिमतलं यदुभूमितलंवस्य ततथा-तथा तस्य
 विजयद्वारस्य इंसगद्वारमय मलुको देइली, मोनेदकरवमय इंद्रकीलो गोपुरकपाटयुगसंधिविवेगस्याने, लोहितारुवं पट्टरामारुवं एवं तन्मयी द्वार
 पिही द्वारगाते, मुत्र खीत्यनिर्देश आपंस्यान्, ख्योतीरममयं उत्तरंगं द्वारस्योपरि निर्वेगवस्थितं काष्ठं, वेदूयेनपी कपाटी, मोहितासगव्यो लो-
 हित सारकामिकाः मुख्यः कलकद्वयमंथविपटनाभावेदुपाकुलास्याभोयाः, तत्र यत्रमयाः मय्यः कनिगीलाः कलकानां, किमुक्कं भवति ।

वरत्नानि पुंशुविशेषाः तैरद्वैतमन्त्रे द्वायं चन्द्राकारैः सोपानविधौ द्वे चित्रं चित्रकारि तिलकं तदाष्टचन्द्रचित्रं, तथा नानामणयो नानामणिमयानि दामा-
 नि माला स्तैरलंकृतं मारुतामणिदाभासकृतं, तथा अनामर्हिय सखं सखपुटलकंचनिर्मापितं, तपनीया स्तपनीयमथो बालुकाः सिकता स्तासां
 प्रसूतः प्रसूतरो पत्र तत् तपनीयमालुकाप्रसूतः । मुहफासे इत्यादि प्राग्वत् । विजयसखं दारस्य उभयं पाशं दुहते शिषीहियाए दोदो चन्दनक-
 लसा पणता ? ते चन्दन कलसा वरकमल पद्मद्वारा सुरभिवरवारिवहियुणा चन्दनकयचक्षुणा आविदुकंतेगुणा पत्रमप्यलपिहणा सद्यस्यया
 मया अञ्जा सङ्गा आय वहिरुवा मद्या मद्यामहिं कुंभसमाणा पणता ? समकाओसो ॥ अथञ्चाख्या ॥ विजयस्य द्वारस्थोभयोः पाद्यं यो रैकैक
 भिवेधिकीभावेन दुह उनि प्राकृतत्वात् इत्यस्ये द्विधातो द्विप्रकारायां नैवेपिष्यां नैवेपिष्यां निपदनस्थानं तत्र प्रत्येकं द्वौ द्वौ चन्दनाय कलयो
 चन्दनकलयो माहूषयपटी प्रसूती ? तेन चन्दनकलया वरकलयं प्रतिष्ठान माधरो येषां ते तथा, सुरभिवरवारिवहियुणोः चन्दनकृतपर्याकाः चन्दन
 कृतोपरागाः । आविदुकंते गुणा इति ॥ आविदुध आरोपितः कंठेगुणो रक्तमूत्रकयो येषां ते तथा, कंठे कालवत् सस्यया अलुप् तथा पट्टा मुत्स्यसंय
 यया योग्य विधानं येषां ते तथा ॥ सद्यस्यया मद्या इत्यादि प्राग्वत् ॥ मद्यामद्या इति । अतिशयेन महांतो महेन्द्रकुंभसमाणाः कुंभानामिन्द्र
 इन्द्रकुंभो राजदंतादिदर्शनादिद्वयद्वय पूर्वनिपातः, महांदासा विद्रुंभय तस्य समाना महेन्द्रकुंभसमाणा महाअलयाप्रमाणाः ॥ यदुवा महीन्द्रो
 राजा तदप्ये तस्य सम्यग्निर्भोया मुग्धा अभियेककलयाः तरसमाणाः प्रसूताः ? हेअमण ! आयुसन् । विरयसखं दारस्य उभयं पाशं दुहते पि-
 षीहियाए दो दो खामदंतगा पणता ? तेनं खामदंतगा मुत्ताजाल तत्तासिख हेमजाल मयकजाल सिंशिषीपंटाजाल परिसिखता, अजुगया अ-
 भिनियिद्धा तिरिअं मुसंयगहिया, अहे पणगहियकया, पणगह संताख संठिया सद्यस्यया मद्या अञ्जा आय वहिरुवा मद्या मद्या मयदंतसमाणा
 पणता ? समगा ओसो विजयस्य द्वारस्ये त्यादि पद्योअना प्र. अथ ॥ द्वौ द्वौ भागदन्तको म कुटको अकुटका वित्पयेः, प्रसूती ? तेन भागदन्त
 का मुत्ताजालाना मनरेपु पाग्युब्जितानि खम्बभाजानि हेमजालानि हेममयदामसमूहः, यानिच गमाचजालानि गमाचाकुनिरसविशेषा दार
 मयमूहाः, यानि च किंकिबीपंटाजालानि सद्यस्यया मद्या इति पद्विजिताः सर्वतोभासाः, अभिमुख मुद्रता अभ्युद्रता अविभभाये मना मुखता

मन्त्रांशुनाती भंजनमूककाटीव स्थापयामकाकाटी वाचो ना लया वाचनेयाः समोदरनेवप्याः पपाकभंषारयः अगवा गृह्णारय प्रगगरगया-
नामिन्न सद्विन्न वाचनेको फालां ता लया । आवादीया इत्यादि पद वलुष्टं प्राप्यत्, विजयवर्णं दारम उगजोपाविं दुहजो लिपीदियाए दो
दो जालकडना पदहा । तेव आम्कडना सपुरकाजना खळा वल्ला जाय पट्टिका, विजयसेत्यादि प्राप्यत् । दो दो जालकडको जालकाकोणी
इत्यर्थेना नी मदीविसेवी प्रगती, तेव जालकडनाः खळा इत्यादि प्राप्यत् । विजयवर्णं दारम अगजो पाविं दुहजो लिपीदियाए
दो दो पंटाको पळताजो । नासिच पंटाचं अयनेमाकचे वळायामे पळते । तंजहा अंयुगपानईजो पंटाजो सगरानईजो लालाजो शावाभलिभया
पटापालना लखिअनईजो खंलताजो रपयानईजो रज्जुजो ताउचं पंटाजो उदरभराजो इकरभराजो कोंबरभराजो धुंदुभिरभराजो
कंदिभराजो चंदिपोलाजो भंजुवरजो भंजुपोलाजो भुरभराजो भुरभपोलाजो जोरालेचं मळुलेचं गणहरेंचं कणखलित्युपकरेंचं सहेचं जाय वि
हन्नि, खडर नमनिका प्राप्यत्, हेहे पंटे प्रगते ? तावां च पंटागा नयनेतद्वी पळोवाचः प्रगताः ? तदाया-जांयुमदम्यो पंटाः यज्जम्यो ला-
ताः जालाभलिभया पंटापावो पटेकदेउविरोयाः तपनीपनय्यः अंखला यामुता अवलंविता सिगुंति, रज्जतम्यो रज्जवाः प्रतीताः, ताव चंटाजो
पेन प्रवाहेच स्वो वावां ता लया, नेपसेवातिदीपेः स्वो वावां ता लया इकरयेव सपुरः स्वो पामाना लया एयं औंयस्यराः सिंहसेव म-
भुनदेउवाचो स्वो वावां ता लया, एवं दुंदुभिरभराः नंदिहोदशयंभंवात लद्ध । स्वो वावां ना लया नंदिवत् पोवो निनादो वावां ता लया
भंजुः विवः खंडनः भुरभराजो स्वो वावां ता लया, एवं भंजुपोयाः किं मनुना भुञ्जराः मुखरपोयाः अयवा सुतु यत् खं स्वकीयं ज्ञानंतरीचं यणे
भंजुकारिकं तेम राचंटे इति मुञ्जराः तथा ज्ञेभनी स्वरपोयी योवां ताः, उरालेच नित्यादि प्राप्यत्, विजयवर्णं दारम उगजो पाविं दुहजो
लिपीदियाए दो दो यननालाजो पळताजो ? ताजोचं यननालाजो वावाटुमनयकिअतयपल्लवभानलाजो व्यपपरिभुज्जमावधोभंतसरिरीया
जो पावादीयाजो ४ । अय रवाह्या । पदवीकता प्राप्यत् हेहे यननाले प्रगते ? ताव यममानो गानादुभावां नाभलताभांच ये किअतयपूया ज-
निजोभना राचनेः, पळता ते, कणाकुनय नंतिताः भद्वदे, परिभुज्जमानाः भवतः ज्ञेभनाताः भद्वदपरिभुज्जमानजोभवाणाः अतएव सत्रीकाः सताः

[illegible]

[illegible]

भवत् . तेषिणं तोरणानं पुरते दीदो युष्कपडलगाई जायलोमहत्यगपडलगाई मत्तरयणामयाई अष्टाई जाय यहिरुवाइं एवं पुव्यादिपेतेरीयत् , पु-
 व्यादीनामष्टानां पटलकान्यपि द्विद्विधं स्यादिति , याव्यानि तेषिणं तोरणानं पुरते दीदो सीहासणाइं । पणनाइं ? तेषिणं सीहासणाइं अयमेयात्र
 ये यणावाचे पणते ? तदेव जाय पासादीया ४ इति । तेषां तोरणानां पुरतो द्वे द्वे सिंहासणे प्रसरे ? तेषां च सिंहासणानां वळकः प्रामुख्ये निरवशेषो
 यत्नस्यो यावद्दामयणं , तेषिणं तोरणानं पुरते दीदो रुव्यश्टादशना पणता ? तेषां श्रुता येरुसियविलसदंवा जंयुषयकसिया वडगंभी मुताजालपरि
 गणा अष्टसहस्रवर्कचणसलगा इदमलसवसुगभिस्रुषोडयमुरद्विषीयलश्रया मंगलभतिषिज्ञा चंदगारीवना इति ॥ अत्र ल्याख्या ॥ तेषां तोरणानां पुरतो
 द्वे द्वे रुव्यश्टादे रजतमयाश्टादे तत्रे प्रसरे । तानि च श्रुताणि येदूरंतमयविलसदंवा । जंयुषवत् सुवर्णे तन्मयी कसिंका येषां तानि जंयुषवत्कणि
 कानि तथा यज्जस्यीनि यश्रुतापूर्तिदंडयलकास्यीनि । मुक्ताजालपरिगताणि अष्टसहस्रवर्कचणसलगा इति । मुक्ताजालपरिगताणां परकांभिनमयः
 शलाका येषु तानि अष्टसहस्रवर्कचणसलगाकानि । तथा इदमलसवसुर्गोपस्रुषोडय मुरद्विषीयलश्रया इति । इदंरयोवराभनं कुंडकादिभाजनमुत्तं तेन
 गलितं सारपद्माया मलपइति मलयोद्भवं श्रीखंडं तत्सुख्यश्रिताः शुगन्धयो गन्धवावा सारुखर्वेषु अस्तुषु सुरभिः शीतला च श्रुता येयांतानि तथा
 मंगलभतिषिज्ञा मङ्गलानां स्वस्तिकादीनां श्रुतानां भक्त्याविशिष्टमयविलसतो येयांतानि तथा चंदगारीवना इति चन्द्राकारयन्द्रारुतिः वा मयना
 येयांतानि तथा चन्द्रमण्डलवत् वृत्तमिति भावः । तेषिणं तोरणानं पुरते दीदो चामराजं पणता ? ताजुलं चामराजं चन्द्रव्यभवरयेरुसियलगा-
 मखिरवणचिचिचिसदंवा मुकुमरपयदीश्रयालाउं संखकुंददगरवज्रमयमखिरजेसंपुंजमणिगामाजं अष्टाजं जाय यहिरुवाजं तेषां तोरणानां पु-
 रतो द्वे द्वे चामरे प्रसरे । मूत्रे चामराजस्य स्त्रीस्यं प्राकृतस्यात् तानि च चामराणि चंदव्यभवरतेकलियलाकानिखिरपल्लविज्जदंवा इति । चंद-
 मप्रमृत्कांतोबभ्र वैदूयं प्रतीतं चन्द्रप्रभयमयैदूयांश्च श्रेयाणि च चामराणि चंदव्यभवरतेकलियलाकानिखिरपल्लविज्जदंवा इति । चामराकारा-
 हायेयां चामराणां तानि तथा-मूत्तमराजतमयाः दीयांवाला येयां तानि तथा-तथा संनककुंददगरवज्रमयमखिरजेसंपुंजमणिगामाजं इति । अंकः प्र-
 सीतः अङ्गोत्पलविशेषः कुंदेति कुंदपुष्पं दकारजः चद्रककवाः अमृतमयितकंमपुंजः श्रीरोरवसमवचकुलकेसंपुंजलोका निव चक्रिणः चामरावेयांतानि

[illegible]

तीर्त्तां श्रीरङ्गाभा भास्वरकमङ्गलाङ्गं विजयस्य द्वारस्य विजयायास्य राजधान्या अन्येषां च महानां विजयराजधानीयान्तराणां देवानां देवीनां च, अ
 प्येतैः क्रमे आपिपत्यं रक्षा इत्यर्थः, सा च रक्षा सामान्येना व्याप्तकर्मण्येयक्रियते तत्र आह वीरपत्यं पुरपतिः तस्यक्रमं वीरपत्यं मयैषा मये
 मरत्य मिनिभावाः । तयोपेपरत्यं भावकत्वमन्तरेणापि स्वभावाकर्मियुक्तमपिपत्यं चिन्तकमान्यपुरुषस्येत्येतत् ततो भावकत्वमिति व्यर्थमाह । अत्रमित्यं एव
 मन्त्रास्तेतिशेषानो तद्भावाः स्थानित्यं भावकत्वमित्यर्थः । तदपि च भावकत्वं चोपकृत्यमन्तराणापि भवति यथा चतुर्गुणाधिकतैर्भूतस्य तत्तज्जाह । भव
 त्वं चोपकृत्यं बुद्धप्रधारणचोपकृत्योरिति वचनान्, यतस्य महत्तरकत्वं तदपि च महत्तरकत्वं कस्यचिद्विज्ञायाविकृत्यापि भवति यथा कस्यचिद्विज्ञाः स्य
 दासद/सीयेनेप्रति तत्तज्जाह । आसया इंदुरः आस्येदुरः सेनायाः यतिः सेनापतिः आस्येदुराधी सेनापतिश्च आस्येदुरसेनापतिः तस्यक्रमं आस्येदुरसेनाप
 त्वं चोपेन्यप्रत्युद्भूत मासामाधान्य मित्र्यः कारयन् अन्यैर्नियुक्तैः पुरुषैः पालयन् स्वयमेव महत्तरकत्वमिति वीर्यः अत्रयति आस्यानक्रमतियद्वानि यदिवा
 प्रवृत्तानि अस्माकानि नित्यानुबंधोनीतिभावाः । चेनाह्यगीते मात्वंगुत्वं गीतंगानं यानि चोदितानि तं गीतलतत्त्वपुटितानि संश्रीवीर्य तसो इत्यतल
 म्नामः कंशिकापुटितानि ग्रीवन्पूर्वाणि यथा यत् यत्तदंगो मेयसदृशव्यमिर्भुजः पदुनापुरुषेण प्रवादित स्तम एतेषां द्वंद्व स्त्रीषां रवेणगादेन महत्कारिभू
 तेन दिग्भिवान् दिव्यान् अतिप्रधानानिति तथा भोगाहोः भोगाः गज्यादयोभोगभोगाः अथवा भोगस्य औदारिकक्रायाभावस्योऽतिग्रायितो भोगभोगा
 स्तान् भुञ्जानोऽनुभव न्यिहत्वाले अत्रव्यत्ययः प्राकृतत्वात् ॥ मय्युद्युक्ते कमित्यादि ॥ तत एतेनार्थमगीतम् । एवमुच्यते विजय द्वारं विजयद्वारमिति ॥
 विजयभित्तानं देवशानिकत्वा द्विजयोदेयः स्वामित्येनास्मासीति या अत्र्यादिशब्दात् प्रत्ययेविजयमिति भावः देवस्य विजयाभिधानत्वाच्च योयः पूर्वद्वारा
 धियति करपद्मने देवः सम तस्यानानिकादिभिर्देवैः विजयांविजय इत्याहूयते तत्तद्विजयमितिपादके कल्पपुस्तकेतयाभिधानात् अदुत्तरंषणं गोअभा ?
 विजयमशुं दारस्य सामय सामधिपत्नी यणने ? जंशकपाइशानि शकयाइशानि शकयाइशमिभनइ भाव अशहिए छिन्ने विजयद्वारे अथापरमपि
 विजयद्वाराभावाप्रयुक्ती कारणं गीतम् । विजयस्यद्वारस्य विजयमिति नामधेयं आश्रयतयनादिभिर्दं प्रवृत्ते ? जेयंभुगं, यतलमूत्रं यनायदृष्टक्याख्या
 नपि श्रीशक्तिगमनमृच्छदार्जेपुष्टत्वा दिसिख मस्तीति, एतेन विजयद्वारखण्डं कृत्वा, अथराजधानीयणुंको यथा कश्चिणं जने ? विजयपस्य देवस्य विजय

याकारं राक्षसी पलाशः ? गोपना । विजयस्य दूरस्य पुरस्त्रियं स्तिरजगद्विजये दीवसमुदे योर्द्वयदना अण्विं जंबुद्वीयेदीये धारसजीपणस्ररासाइ
 उताहिना, एतच्छे विजयास्य देशस्य विजयाकारं रायदाकी पणता ? इत्यारम्भ विजय देवे २ इत्यंतं यन्त्रं छेवं । अत्रप्रसूतसुमनं निवेदनसूत्रे विजय
 दूरस्य पूर्वस्यो दिशि तिवे नसेक्येयान् द्वीपसमुद्रान् व्यतिश्रव्यातिक्रम्या भ्रान्तिरेवोच्यो जंबुद्वीपो अपि कृतद्वीपसुल्याभियानो ऽनेन जंबुद्वीपाना मसं
 व्योपल्यं सूचयति । तस्मिन् द्वादशयोजनसहस्रा एव यदास्य अथां तरे विजयस्य देशस्य विजयानामराजपानी मप्रता ? नवान्येवतीयेकद्विरित्यादि
 तावद्वाच्यं यावद्विजयसमूत्रे विजयोदेयो २ इति । अत्रच प्रारब्धोपि जीवाभिमोक्तविजयाराजपानीवधं कः सारसयेनायकालित्त स्तदुयंय
 विस्तरभयान् प्रत्यभाजयनकराजपान्यधिकारे एवंविधवर्णकस्य साक्षाद्विद्यमानस्ये इवाव्यासमानस्यास्येति । अत्र प्रस्तुतसूत्रे शेषद्वाराणां सराज-
 पानीकार्णां स्वरूपकयनापातिदेश्य साइ । एवं चत्वारि दीत्यादि ॥ एवं विजयद्वारप्रकारेण चत्वार्येपि जंबुद्वीपस्य द्वाराणि सराजपानीकार्णां भवित
 इयानि, ननु विजयद्वारस्य वर्णितत्वात् सूत्रे कथं जंबुद्वीपविषयको ऽतिवैजः समसूत्रि, उच्यते अतिदेशातिदेशप्रतिपत्तिगो रत्यस्तुसुययणुं कस्य
 प्रतिपादनायै, ततश्च यथा विजयद्वारस्य वर्णकं सया वेजयंतजयंतोपराजितद्वाराणांमपि, यथा य मेवांतिसूत्रां तथा विजयद्वारस्यापि यथा विज
 यराजपान्या वर्णकं सया वेजयंतजयंतोपराजितद्वाराणांमपि, यथा य मेवांतिसूत्रां तथा विजयद्वारस्यापि यथा विजयद्वारस्यापि यथा विजयद्वारस्यापि यथा विज
 यंन्यायः एनेजिप्राजित्वापेन इत्यादी तथा दर्शनात्, समूत्रिच द्वाराणि पूर्वविक्रमः प्रादतिस्वेन नामतोप्तेयानि, तथाचि-पुयंस्यां विजयं दृष्टिस्वरं

एवं चत्वारि वि दारामरायहाणीया ज्ञानिश्चदा

एवं चत्वार्येपि द्वाराणि सराजपानीकार्णां भवितव्यानि

इमं चत्वारिप्यदि द्वार राजपानीचदिमं जायता